

Editöre Mektup Konu: “COVID-19 Pandemisinin Türk Göz Hekimleri Üzerine Etkisi”

Letter to the Editor re: “Effects of the COVID-19 Pandemic on Turkish Ophthalmologists.”

© Nir Erdinest*, © Naomi London**, © Nadav Levinger***, © Itay Lavy*

*Hadassah-Hebrew Üniversitesi Tıp Merkezi, Kudüs, İsrail

**Serbest Hekim

***Enaim Refraktif Cerrahi Merkezi, Kudüs, İsrail

Anahtar Kelimeler: Anket, COVID-19 kaygısı, kişisel koruyucu ekipman kullanımı, bakım kalitesi
Keywords: Survey, COVID-19 anxiety, personal protective equipment use, quality of care

Sayın Editör,

Bu mektup, 2021 yılında Türk Oftalmoloji Dergisi'nin 51. cildinin 2. sayısında yayımlanan “COVID-19 Pandemisinin Türk Göz Hekimleri Üzerine Etkisi” başlıklı makale ile ilgilidir.¹

Bu makaleyi büyük bir ilgi ile okuduk ve yazarlara, COVID-19 pandemisinin acil olgulara öncelik vererek muayene sayılarında nasıl bir azalmaya neden olduğunu ve Türkiye'deki göz hekimlerinin kaygısını nasıl artırdığını mükemmel bir şekilde gösterdikleri için teşekkür ediyoruz. Yazarlar, hekimlerin hastalar ile yakın temasta olmasının viral bulaş olasılığını nasıl artırdığını, bulaşı önlemek ve hastalara gerekli bakımı sağlamaya devam etmek için tüm personelin kişisel koruyucu ekipman ve kolay anlaşılır kılavuzları kullanmasının ne kadar önemli olduğunu özetlemekte ve vurgulamaktadırlar.

Bu kaygının nedenlerini detayları ile anlamak, yöneticilerin sorunları daha iyi anlamasına ve uygun çözümler üretmesine yardımcı olarak sağlık sistemini iyileştirmelerine yardımcı olabilir. Benzer şekilde biz de üç bölümden oluşan bir anket yaptık ve pandeminin birinci (ulusal sokağa çıkma kısıtlaması ile örtüşen bir zamanda, göz hekimleri temel gerekli personel kabul edilmekteydi) ve ikinci dalgaları sırasında göz hekimlerinden veri topladık (baskı öncesi, ön yayın). Üçüncü evrede bile, Temmuz 2020'de, bulaş ve enfeksiyon modaliteleri daha iyi

biliniyorken, göz hekimlerinin üçte biri, virüsün oküler doku yoluyla bulaşma korkusu ve derginizde yayımlanan makaleye benzer şekilde, hastalığı ailelerine bulaştırma korkusu nedeniyle yaşadıkları kaygıyı gerekçe göstererek tam hizmet vermekten hala kaçınılmaktadırlar. İlginç bir şekilde, daha az deneyimli göz hekimleri, ankete katılan daha kıdemli ve deneyimli hekimlerden daha istekli ve daha az endişeliydiler. Bu çalışmada olduğu gibi, göz hekimlerinin %99'u anket zaman dilimi boyunca yüz maskesi kullanmıştır. Daha öğretici olan şey, pandemi ve anket evreleri ilerledikçe bulaş yolları ile ilgili bilgi arttıkça, kişisel koruyucu ekipman kullanımındaki gelişmeyi gözlemlemektir. Örneğin, asemptomatik koronavirüs hastalığı-2019 (COVID-19) pozitif hastaların bulaşıcı olduğu ve yüksek ateşin hastalık yayılımını tanımlamak ve önlemek için yeterli olmadığı anlaşıldıkça ateş ölçümü daha az yapılmaya başladı. Hastalık bulaşmasının detaylı el yıkama ile etkili bir şekilde önlenilebileceği (tüm evrelerde %99'un üzerinde, yüksek kalmıştır) anlaşıldıkça eldiven kullanımı azalmıştır. Anketin sonunda, ikinci dalgada, anketi yanıtlayan göz hekimlerinin hala üçte birinin tam hizmet vermekten kaçındığını görmek şaşırtıcıydı. Görünen o ki, uygun korunma önlemleri alındığında koronavirüsün oküler doku yoluyla bulaşması son derece düşük bir olasılık olsa da, göz hekimleri yeterli düzeyde bilgilendirilmemiş veya verilen

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Naomi London, Serbest Hekim

E-posta: imnl4u@gmail.com **ORCID-ID:** orcid.org/0000-0001-6935-3275

Geliş Tarihi/Received: 09.05.2021 **Kabul Tarihi/Accepted:** 30.06.2021

Cite this article as: Erdinest N, London N, Levinger N, Lavy I. Letter to the Editor re: “Effects of the COVID-19 Pandemic on Turkish Ophthalmologists.”. Türk J Ophthalmol 2021;51:250-251

©Telif Hakkı 2021 Türk Oftalmoloji Derneği
Türk Oftalmoloji Dergisi, Galenos Yayınevi tarafından basılmıştır.

bilgileri inandırıcı bulmamış ve ortaya çıkan kaygı nedeniyle verilen sağlık hizmetinin kalitesi ve miktarı standardın altında kalmıştır. COVID-19 pandemisi, teletıp gibi alanlarda gelişmeyi olağanüstü bir şekilde hızlandırmış, oftalmolojik görüntüleme ve dahası cerrahi konsültasyonlar bile çevrimiçi ortama taşınmış olmasına rağmen, yüz yüze konsültasyon hala genellikle tercih edilen alternatiftir.²

Bu sonuçlar Nisan 2020'de Türkiye'de yapılan, sağlık hizmeti sağlayıcılarının kaygı düzeyinin yanı sıra bakım kalitesinin araştırıldığı çok merkezli bir anketin sonuçlarını desteklemektedir. Veriler, birçok göz hekiminin yaptıkları muayene (%32,2) ve girişimlerin (%38) kalitesinin azaldığını düşündüğüne işaret etmektedir. Teletıp yaygın bir alternatif (%62'si kullanmadı) olmamıştır ancak bunun bir seçim mi yoksa erişim eksikliği mi olduğu belirsizdir. Katılımcıların %14,9'u "Pandemi sırasında bir tanıyı atladınız mı?" sorusuna olumlu yanıt vermişlerdir. Yazarlar, ankete katılanların %36,4'ünün pandemi kaynaklı kaygı yaşadığını öğrendikten sonra, sağlık sistemini yönetenlerin proaktif olarak ruh sağlığı desteği sağlamasının uygun olacağını ileri sürmüşlerdir.³

Sonuç olarak, COVID-19 salgını oftalmolojik tedaviler de dahil olmak üzere dünyadaki tüm tıbbi hizmetleri aksatmıştır. Birçok ülkede, göz hekimleri bağımsız şekilde pandemiyle ilgili olarak kendi kendilerini eğitmek zorunda kalmıştır. Tüm bu çalışmaların sonuçlarını görmek, Türk Oftalmoloji Derneği tarafından⁴ Nisan 2020 gibi erken bir tarihte başlandığı gibi, küresel boyutta hükümet ve sağlık kurumlarının rehberliğine duyulan ihtiyacı ve önemini göstermektedir, ancak daha da önemlisi, İngiliz Ulusal Sağlık Servisi ve İngiliz Kontakt

Lens Derneği tarafından yapıldığı gibi, bilgilerinin sürekli güncellenmesinin önemine işaret etmektedir.⁵ Deneyimli göz hekimlerine bile kendilerini ve hastalarını nasıl koruyacakları konusunda aktif eğitim verilmesi, pandemi öncesi koşullara mümkün olan en kısa sürede güvenli bir şekilde dönülebilmesi için çok önemlidir.

Hakem Değerlendirmesi: Editörler kurulu tarafından değerlendirilmiştir.

Yazarlık Katkıları

Konsept: N.E., N.L., Dizayn: N.E., N.L., Veri Toplama veya İşleme: N.E., N.L., Analiz veya Yorumlama: N.E., N.L., Literatür Arama: N.E., N.L., Yazan: N.E., N.L.

Çıkar Çatışması: Yazarlar tarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar tarafından finansal destek almadıkları bildirilmiştir.

Kaynaklar

1. Kavadarlı I, Mutlu M. Effects of the COVID-19 Pandemic on Turkish Ophthalmologists. Turk J Ophthalmol. 2021;51:95-101.
2. Al-Sadeq DW, Nasrallah GK. The incidence of the novel coronavirus SARS-CoV-2 among asymptomatic patients: a systematic review. Int J Infect Dis. 2020;98:372-380.
3. Erdem B, Gok M, Bostan S. The evolution of the changes in the clinical course: a multicenter survey-related impression of the ophthalmologists at the peak of the COVID-19 pandemic in Turkey. Int Ophthalmol. 2021;41:1261-1269.
4. Bozkurt B, Eğrilmez S, Şengör T, Yıldırım Ö, İrkeç M. The COVID-19 pandemic: clinical information for ophthalmologists. Turk J Ophthalmol. 2020;50:59-63.
5. Association BCL. Contact Lens Wear and coronavirus (COVID-19) guidance. 2020